

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО ПЕРЕДПОЛДНЕМ

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пог.
Конто почт. ш. 143322.
Адреса для телеграм:
«Діло», Львів.
Гол. Редактор приймає від
11—12 год. передполуднем
Рукописи не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: 4 злот. 450 зот.
За границею:
В Америці 1 долар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр. фр.,
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 5 шв. фр., Чехо-
словацькій 30 к. к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — Зміна адреси 1 зот.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИКІРНИКА
20 сот.

Джерела польського комунізму.

Ще про 67.000 голосів за містою ч. 10 у варшавських виборах.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 1. червня 1927

Вибори до міської ради Варшави вже прогудили. Кризь стирти за-
друкованого газетного паперу ки-
чули їх відгуки у пропасть неак-
туальності. Уважливий (з профе-
сійного примусу) читач 18-ти вар-
шавських щоденників (на самій
польській мові, — бо всіх щоден-
ників у Варшаві, разом з французь-
ким, російським і 6-ти жидівськими,
є 26), такий читач подивлявся протя-
гом цілого післявиборчого тижня
безтурботливо-тріумфуючий опти-
мізм власників чи симпатиків усіх
26 ти виборчих ліст, дарма, що 16
ліст — не рахуючи уневажненої
комуністичної — не провело до
нової міської ради ні одного
свого кандидата! Всі побідили —
ніхто не програв: чи не подиву-
гідний такий вислід заілої виборчої
кампанії 26-ти суперників? Але й
подив для безмежної людської
глузоти має теж свої межі і тому
вишні мусів уступити місця — за-
вуді. Нудно стало врешті й самим
авторам пенів самому собі чи пак
тим, які дану газету на час виборів
собі скапували. Вирвалися предов-
ті складні арифметичні підрахунки,
і з горлаючих побідників виграє,
і хто з них таки — всупереч їх за-
топленню — програв. Неактуальни-
ми стали переведені два тижні то-
му варшавські вибори і нудними
всі викликані ними рефлексії. Один
лише момент залишився усе ще
гостро актуальний і одно число
надзвичайно цікаве: зріст комуніз-
му на ґрунті Варшави, який виявив-
ся у приблизному числі 65.000 ко-
муністів із 66.587 всіх уневажнених
голосів.

Критерієм зросту чи упадку впли-
вів тої чи іншої партії на варшав-
ському терені є порівняння вислуду
нинішніх виборів із виборами до
попередньої міської ради в 1919 р.
і до союму в 1922 р. Отож у 1919
р. комуністи взагалі при виборах
не фігурували, а в 1922 р. дали
27.000 голосів, якими вибрали од-
ного посла (Круліковського, — на
його місці послус нині Варський
Варшавський). Докладного числа го-
лосуючих комуністів при останніх
виборах не можна знати, бо їхня
ліста ч. 10. («Вибірчий Комітет
Робітничої Лівиці») була уневажне-
на (бувши то за фігуруючі на ній
чи під нею імена людей, позбав-
лених судовими присудами грома-
дянських прав, за протидержавний
характер виборчих відозв і т. п.).
Очевидно, що допущення комуні-
стичної лісти чи виключення її було
заздалегідь владою вирішене і фор-
мальні мотиви не грають тут жад-
ної ролі. Проти рішення головного
виборчого комісара внесено від-
клик до Адміністраційного Трибу-
налу). Отже певного числа голосу-
ючих комуністів не знати, але з
величезної кількості уневажнених
голосів можна зміркувати, що це
саме голоси, які впали на неважну
лісту ч. 10. Отож на 620.000 управ-
лених до голосування голосувало
у Варшаві 22. травня 1927 р. 396.000
(63 проц.), з чого неважними при-
звано — як згадано вже — 66.587
голосів, відкинувши частину голо-

== ГАЦЕЛІ ==

!! ЗВІДОМЛЕННЯ !!

Отсим повідомляємо всіх наших Шан. Відборців як і Консументів,
що генеральне представництво наших виробів на Польщу віддали ми
Панові

Брониславові ФІРСТЕНБЕРГОВІ в Соєновці

бувшому дир. і співвласникові фабрики гацелів „Підкова“ в Соєновці,

який має виключне право в нашій імені заключувати всілякі трансакції
на доставу гацелів до Польщі і інкасувати належні нам з титулу цих
трансакцій суми. Рівночасно запевняємо Ш. Відборців наших, що як до-
тепер так і далі всілякі уділені нам поручення будемо виконувати як-
найточніше що до часу і спеціальних вимог клієнтелі

З ПОВАЖАННЯМ

ЛЕОН ГАРДТ & Co
Berlin — Schöneberg.

2307

сів уневажнених як „помилкові“
(кепсько виповнена виборча картка
і т. п.), можна прийняти за певне,
що 65.000 голосів упало свідомо
на уневажену комуністичну
лісту ч. 10. При важності тієї лісти
вона здобула би коло 20 мандатів.
Не було варшавської (і мабуть
взагалі у цілій Польщі польської)
газети, яка не підкреслила би цьо-
го знаменного явища і не зняла
з його приводу великого крику.
Але як дуже різні ці голоси, які
різні причини цього явища вони
подають і які різні рецепти на усун-
нення його небезпеки *pro futuro*!
Частина їх скидає усю вину на жи-
дів. Цікаво, що говорять таке не
„копівці“ (комітет оборони поль-
ської Варшави) — виборча ліста
об'єднаної „Хієни“, що йшли до
виборів під гаслом антисемітизму
і всю виборчу агітацію гнали на
антисемітському коннику, але, що
виразниками такого погляду є такі
плісудчиківські демократи й лібе-
рали з „Курера Поранного“ (вла-
сник Фризе, гол. редактор Ерен-
берг).

Комуністична пропаганда шириться у
грізному характері епідемічно серед жи-
дівського населення. Є це безсумнісно
наслідок жидівського сепаратизму і пере-
ваги пристрастей та національно-віропо-
відної ненависті, яка всюди створює не-
здорову атмосферу збочення і варварства,
податливу на впливи всіляких трійливих
соціологічних бактерій. Є це безсумно
також наслідок меншої відповідності зде-
моралізованих цим збоченням верств на
пропаганду чужої держави...

І даліше у тому дусі: поуки
і погрози жидам і т. п. просто ху-
ліганські плоскі нісенітніці.

Друга частина преси головну по-
бідку комунізму добачила у погуб-
ній для демократичної польської
республіки — 5-ти прихметниковій
демократичній виборчій ординації.
Провід у куванні з факту зросту
комуністичних впливів реакційного
аргументу проти громадських ви-
борчих свобод переняв у Варшаві
монархістичний „Дзень Польскі“ а
поза Варшавою краківський кон-
сервативний „Час“. Перший із них
говорить на маргінесі виборів про
розповсюду демогогію, узміслювану в
нинішній ординації,
а останній валить просто, що
ця ординація є абсурдом для виборів
до політичних тіл: подвійним абсурдом
для тіл господарських.

Третя група преси обвинувачує

у підсиленні варшавського кому-
нізму — пенеесія. Цією групою є
т. зв. „направяки“, яким чейже не
лицько наражуватися нині жидам
і тим більше — бачити винуват-
ця в урядовій політиці й госпо-
дарці. „Глос Правди“ голосить:

„65.000 уневажнених голосів, це для
ППС грізне мemento, над яким робітничка
партія не може перейти до днісного по-
рядку... Компромісовість, торги з кожним,
хто хоче щось уступити, консесії з прин-
ципів у заміну на дуже сумнівні консесії
— це, словом, те що характеризувало майже
всі виступи тієї партії на ґрунті самовра-
дування Варшави. На це саме відповіла
протестом та маса, яка величезну скіль-
кість голосів віддала на уневаження. Це
дуже поважна наука...“

Не можна відмовити „Глос-ові
Правди“ в даному випадку багату
правди, постільки, поскільки воно
торкається ославленої компромісо-
вості П. П. С. А проте щодо суті
джерел зросту комун. впливів, то
більша правда за П. П. С. Про це
пише „Робітнік“ у цілій низці пе-
редових статей посла Недзьялков-
ського:

Зріс комунізм! О, не з приводу такої чи
іншої тактики радних П. П. С. Зродили
його: післятрагедійний обман, розчарування
мас, господарська політика п. Незабітов-
ського, зродили його декрети преси, ре-
пресії без пуття і міри, демогогія, за
якою не йшло відроджуче діло, подзкий
арбітраж і — врешті — уневаження „де-
сятки“, як останній етап у добровільному
закінчанні комуністичного чола пальмою
мучеництва.

Про вплив господарки б. варшав-
ського маїстрату на вибори згадує
„Робітнік“ окремо:

На передмістях, з якими поводилися про-
сто трагічно, — обурення, гнів, жалє на-
селення до „столичних господарів“ стали
цілком оправдані і відтіля можна частин-
но пояснити собі успіх комуністів, як опо-
зиції проти самої урани...

Цікаво, що разом з „Робітніком“
той самий погляд на джерело зро-
сту комуністичних впливів має ор-
ган віцепрем'єра Бартеля. Півурядо-
ва „Епока“ в дуже різкий спосіб
скритикувала — уряд!

„Не побороться його (комунізму) по-
літичними засобами ні моралізаторством.
Треба зрівноважити цілу нашу аристокра-
тичну, культурну і господарську діяльність,
що скрита за демократичною фразою,
треба більше дбати про перисні потреби
народних мас, ніж про заспокоєння вира-
финських забагажок товариської еліти,
треба соціальних реформ у житті, а не в
„Дзєніку Устава“...“

Та сама „Епока“ збиває тезу, на-
че би комуністичні голоси були зде-
більша жидівськими — заплаченими.

НАДАТИ ДО 10 МІСЯЦІ

Обув — Одіж — Сукнос
2273 3-10
порукає українська фірма
„РЕГУЛЯТОР“
Львів, Ринок 41. Телес. 15-71

Більшість голосів на 10-ку впало у ро-
бітничих ділянках, на окраїнах міста, де
жидів мало. Трудно теж подумати, аби
стільки тисяч людей віддало у тайному
голосуванні свій голос на поважну ліст;
за серебренники чи червоні. Масового жи-
да штучно грішми не викличеш.

Теж саме говорять самі жиди.
„Наш Пшегльонд“:

Репресії у політиці є лихим засобом.
Можна уневажнити лісти, але неможливо
уневажнити настрою. Навпаки, чим більш
душпиться ідею, тим більш відкинується
для неї симпатія серед фанатиків чи збо-
ламучених. Єдиним справжнім засобом
проти комунізму є поступова політика, за-
певняюча добробут і культуру найшир-
шим верствам громадянства.

Ба навіть п. Стронський у „Варша-
вянці“ присиднюється до цієї четвер-
тої групи найповажніших критичних
голосів, найглибше сягаючих у про-
блеми польського комунізму.

„Уневаження лісти може справді ско-
стити одно живно, але воно одночасно
скрипить зерно. Комунізм має серед не-
лішніх способів правління досить пригожі
умови розвитку.“

І ми до цих голосів приєднаємось.
Господарська нужда і реакційно-
репресійна політика польського
уряду — ось тайна 65.000 комуні-
стичних голосів у Варшаві. Чи це
голоси ідейних комуні-
стів? Нічого подібного!
Це голоси тисячів жебрацтва, що
по всіх вулицях Варшави щораз
настирливіше напасте прохочих,
це тисячі бездомних, що тиняють-
ся під аркадами мосту Понятов-
ського, це тисячі безробітних,
а врешті — многи тисячі обурених
тим „надміром неправди“, яка роз-
паношилася саме після революції,
доконаної в імя правди!

Доріжжя, безробіття і недостача
помешкань з одного боку, переслі-
дування за тінь комунізму, репресії
проти преси й нагілка на особи та
рух з другого боку — ось що
тв орить псевдо-комуністів. До-
ріжжя: кілька місяців тому кошту-
вало у Варшаві кілька м'яса 2 зл.
40 сот., нині — 3 зл. 30 сот.; кі-
ль м'яса 80 сот., нині 1 зл. 10 сот.,
бохонеш хліба 60 сот., нині 70 сот.,
масло перед роком 4 зл., нині 7 зл.,
і т. д. і т. д. Помешкання: одної
кімнати не відстанеться тут деше-
ше 80—100 зл. місячно, за 2—3
кімнати з кухнею треба дати „від-
ступного“ 500—800 доларів, лиха
мешканства квітне „во всю“; про
будівельний рух свідчать прозова-
лювані у середмісті Варшави та
скрізь, де не глянеш, старі рудери,
дивовижні партерові домики або
той архаїчний комин при централь-
ному варшавському саському май-
дані. А політика — всі її знають.

Варшавські комуністи не мають
ніяких провідників. Назвати про-
водирем мало поважного пос. Со-
хаського чи старенького Варського
— не можливо. Зате його про-
водирями, за якими лавою суне маса,
є ті діти, що підчас науки мліють
по варшавських школах із голоду,
є молоді дівчата, сльозуючі кро-
ю, є шлі реєстри героїв щоденної
хроніки „нешасливих випадків“,
Варшава — міліонне місто жінки
богатири, „гохштанлерів“ і нужда-
рів. Нема там середньої класи, че-

на середніх недостатків. Є люксус або нужда. Так само, як у політиці. З наведених галетних цитатів, в останній резолюції Гол. Ради П. П. С., зі щоденної практики знаємо: є моралізаторська фразеологія і є одігархічна диктатура з її засобами правління. Середньої межі нема. І тому маємо у Варшаві 120.000 ендеців і 65000 комуністів.

Але уряд шим не турбується. Він є — оптимістом і оптимізм заступає йому боротьбу проти нужди і зміну режиму. Ось мін. праці Юркевич потішає: тому рік було арештованих 272.414 безробітних нині є їх „лише“ 84.120. Але факт є фактом, що росте нужда і що урядова політика та сама. І не жини, не „національна і віроповідна ченаність“, не виборча ординація, а лише і єдиний уряд і його господарська і політична діяльність є єдиним поясненням, що немічний у Польщі ідейний комунізм набирає реальної сили.

І. Кедрин.

Перед громадськими виборами.

„Розбиття Робітничо-Селянського Виборчого Блоку“ і „радикально-ундівського виборчого спілка“.

Львівське „Світло“ містить комунікат двомісної „Робітничої Лінії“, в якому подается до відома, що не прийшло до створення „робітничо-селянського виборчого блоку“. Маючи на меті при розписаних громадських виборах розправитися і „фашистським табором“, — „Робітничої Лінії“ постановила створити під своїм проводом свій виборчий блок з таких партій: жидівський „Бунд“, „Сель-Роб“, „Польдей-Сіон Лінія“ і ППС-Лінія. З тією метою відбуто спільну конференцію, однак до створення блоку не прийшло.

Не дивлячись на маловартісні заяви про принципову згоду на пропозицію Робітничої Лінії щодо платформи, представників партій Сель-Роб і Польдей-Сіон Лінії до блоку приступити не згодилися, заспокоюючись ріжкими маловажними формальностями та боронячи себе чисто опортуністичними, а послідовним класовим ставленням нічого спільного не маючими, аргументами. Вибравши дорогу саботування блоку, представники Сель-Роб і Польдей-Сіон Лінії провалили переговори, не числячись з тим, що близькість дня виборів диктує як найшвидше об'єднання і розв'язання енергійної виборчої кампанії зі сторони блоку. Відмова Польдей-Сіон Лінії і невизначені згоди Сель-Роба в створенні спільного блоку є по суті успішним свідомим саботуванням мас, які йдуть за гаданими партіями і належать об'єктивно підтримкою ворожого табору.

Жидівський „Бунд“ навіть не взяв участі в конференції, зразу відкинувши пропозицію „Робітничої Лінії“. З огляду на те „Робітничої Лінії“ в порозумінні з ППС-Лінією йде в двійку до громадських виборів, організуючи

„робітничо-селянські маси в усіх партійних угрупованнях, не оглядаючись на крутий роботу догори соціалістичних верхів“.

Однак таке саме задання поставили собі й „опортуністичний“ Сель-Роб. „Наше Слово“ з 5 ч. м. теж приписує собі право й об'являє заступати сел-роб. маси, не оглядаючись на становище верхів. Селянсько-робітничий побіда при громадських виборах буде забезпечена, коли

„уся сільська та міська біда, без ріжних релігійних і національних приналежностей (і), здається і спільними силами усього працюючого села та міста піде до виборів — з однією спільною лінією. Під тими ключами (ключі скоріше) — Ред.) мусить з'єднатися уся українська, польська і жидівська працююча маса у надходячих виборах до громадських і міських рад“.

Важко тепер зорієнтуватися, чи „робітничо-селянський блок“ розбитий, чи він існує далі тільки під іншою формою, як „селянсько-робітничий фронт“ під проводом автономно-опортуністичного Сель-Роба.

Одночасно „Світло“ містить таку замітку:

„Ми стало твердили і давали докази на те, що радикали це лише ліва рука УНДО. Послідні дні принесли же багато таких доказів (тут подается один „доказ“ з Вібрки. Ми вже давно доказували і ще раз стверджуємо, що між радикалами і попами з УНДО нема ніяких ріжниць, крім малих приватних амбіцій. „Пани товариші“ повинні позбутися цих приватних амбіцій і разом з „отцями“ з УНДО створити одну партію, щоб не розділювати національних сил, які вже і так серед трудящих дуже амальні“.

З гордістю можемо ствердити, що всі трудящі крім нетрудових верхів ріжкошерстних „соціалістичних“ партій йдуть спільно при громадських виборах. Зі зневадженням „інтернаціоналістичним“ прилюдниками УНДО-м, всупереч їхнім постановам йдуть спільно у виборчій акції не лише радикали, але й та частина українського селянства, яку своєю демагогією захопили були сел-робівські атакажи. Національне почуття і спільний інтерес усього українського селянства в рішачючих хвилях мусить взяти верх над усіма інтернаціоналістичними кліщами та їх штудерною софістерією.

Всі українські діти до української школи! Хто минає свою рідну школу і послав дитину до чужої школи, — той ворог своєї дитини і української нації!

3 життя наших установ.

Українська т-ва охорони дітей та опіки над молоддю.

(Докінчення.)

Пласт здобуває собі чим раз більш симпатії прихильників та добродіїв, які підтримують його аманити. Ексцеленція Митрополит винявив на довші роки 4 кв площі на Соколі в Підлюті під будову обласного пластового табору, обчисленого на 200 людей. Управа митрополитичних дібр дала будівельній матеріалі і кредит — усе завдяки старанням о. прлата Т. Войнаровського, якого пласт наділив найвищою пластовою почесною, бо титулом „приятеля пласту“ і правом ношення відповідної відзнаки. Так само відзначено також двох гуцулів: Янішевського з Голів і Шекірика-Фризона в Перехресні, які дарували в своїй селі парцелі під будову пластових осель. На одній в Голівах будують тепер другий табір на 50 пластунів, одночасно схоронницю для туристів на чудовому шляху Косів-Скупово-Чорногора. Матеріали дають місцеві гуцули.

Від років має пласт свій орган „Молоде Життя“. Видаваний спершу неперіодично, тепер виходить регулярно, що місяця в об'ємі 8—12 сторі. Крім того видано кілька серій пластових і святочних карток і деякі малі пластові підручники.

ВПК має бібліотеку (2000 томів) і пластовий музей, в якому переховуються експонати з 4 пластових вистав.

Хотіла ВПК увести наш пласт в інтернаціональний Скавтовий Союз (осідок в Лондоні) та на перешкоді став статут Союзу, що допускає тільки скавтові організації державних націй або таких, що свій скавт підчиняють цілковито скавтовій організації однієї з державних націй. Коментарі зайві.

І наш пласт живе своїм життям, яке перебивається уже поза рами комісії так, що в останніх часах порішено випрацювати статут окремого т-ва „Український Пласт“. Влада трічі вже його відкидала, але комітет справи не занедбає і свого добивається.

Далі слідував реферат К. Малицької про суспільну опіку над дітьми і молоддю. Референтка сильно підкреслила значіння і потребу охорони молодого покоління, яку особливо тепер по війні розвинули у себе інші народи, передовсім ті, які у війні найбільш потерпіли. Зрозуміли вони, що будучість кожного з них буде така, якою зроблять її ті, що є тепер молодими, — зрозуміли, бо нація потребує сильних, фізично і морально здорових громадян, але мусить їх від першої хвилі їхнього життя мати під своїм доглядом. Референтка представила

коротко діяльність чехів на полі суспільної опіки, на яку за п'ять літ свого існування видала держава понад 1 ілія мільона доларів, при великій допомозі його громадянства, яке ось такою Чехомому Хрестові дає 6 мільонів членів, що платять точні вкладки. З такою армією можна йти до боротьби зі смертельністю і впадуками як фізичними так і моральними. Короткий нарис того, що в тому напрямі робить Польща, показала, що й тут уже держава і польська суспільність розвинули діяльність. У Варшаві центральний комітет помоці (Р. К. Р. Д.) координує усі інші того роду організації в країні, а у нас в „Малопольці“ Т. О. М. (Товариство опіки над молоддю) веде живу пропаганду ідеї суспільної опіки, створюючи по містах і містечках, а то й селах порядки захисти, захоронки, бурси і т. д. А треба забувати, що в усіх тих інституціях є велике число українських дітей, не пригорніти чужою рукою, належно просвѣдувати для нас під оглядом націоналізму і обрядовим.

Заключення: треба нам власними засобами створити опіку для наших дітей, на оглядаючись на яку поміч зовні, бо її не дістанемо, а дістанемо, половина нашої дітвори пропаде. Українська соціальна опіка мусить розвиватися в двох напрямках: 1) створення для дітей і дорослої молоді умов існування фізичного і духовного розвитку від найраніших хвиль життя; 2) створення українського людського матеріалу щоб ні одна одиниця для нас не пропадала щоб усіх їх впровадити в людство, пристати кожну на такому становищі, до якого вона найкраще надається і де може стати пожиточним членом української нації. Якщо ми всі ті проблеми економічної, педагогічної і санітарної природи добре розв'язуємо, то не потребуємо боятися будучість нашого народу.

Шляхи, якими ми йти:

1) Опіка над матір'ю і дитиною до 1 року життя (поради матерей, ясна, куря і дискусійні вечери з обсягу гігієни і виховання немовлят).

2) Опіка над дітьми в дошкільному віці (захоронки, захисти, приют, рознігніда). Ця справа незвичайної ваги, бо як виказує повесна статистика — сиріт українських дітей маємо около 1000 сиріт, піасиріт, неправесних, опущених дітьми, заведених, зданих на дошкільної добродійності або — на габель.

3) Рідна школа. Поміч зі сторони громадянства у формі матеріальної допомоги бідній дітворі і молоді (Батьківські курки. Акції доживання. Дітвора клубів. Бібліотеки. Вихідні оселі і сімейні Бурси, інститути). Опіка над дітьми

БРАСЮК

В ПОТОКАХ.

(Продовження.)

День за днем одиноко перешіптувались тополі, мури лежали мовчазно, немов закляті скарби. Сергій дорікав собі до пустельного чарівника й що хвилини очікував до себе експедиції. Врешті, в очі його зріс крик самотності й він пішов до завідувачого школою на село.

Хведір Степанович тільки що приїхав з поля. Одіж, руки й обличчя його були в землі. Нашвидко вмившись, він взявся до пісної вечірній й запросив Сергія.

Сергій зразу ж почав з лірики: — Я мало не задурю а муду... Тут же є театр, є клуб, є молоді — чому не абираються? Що вони роблять?

— Що роблять? — перепитав Хведір Степанович — мабуть те, що й я. Ось кілька днів підряд аяв, то сіяв, то молотив на лродналог... Одним словом — прийде вечір, ні рук, ні ніг не чуєш. Я товсім не дивуюсь, що зарив ніхто не йде в той клуб. За ціле літо сам не прочитав ні одної книжки. Батько старий, все самому приходиться...

— Хібаж не можна розподілити час?

— Нічого не виходить. Ось недавно був так спланував, коли як

піде дош день, другий — то замість одного дня — тиждень сіяв. Ну, а вдома сядеш, почитаєш би, то там десь поросся завязало, там корова загрузла, там тин обвалюється, там стріха тече... В неділю навіть нема часу. То соли, то мила, то реміню...

Сергієві, здавалось, паморочилась голова від цього безоглядного коловороту, він на хвилину затуляв рукою очі, — тоді в його уяві стала чітка й проста картина: колектив, машина, розподіл праці.

Підряд дві неділі на паркані мавицького куркуля Малайя з'являвся плякат „Клуб. Доповідь про колективне господарювання“. Малайя паркан від того не завалився, а клуб нічого не дждався. Сергій зробив нараду з активом села; це був організатор і секретар місцевого осередку КСМ — Марчук Степан та його підручний товариш і доморослий режисер — Макула.

На паркані з'явився ще один плякат з написом „Бувалицина“. Увечері на терасі колишнього панського будинку рипіли музики, а перед терасою на газоні тупцювали пари з парубків та дівчат. Будинок оточували натовп. За музиками в салю посипалась лава людських голів.

Сергій промовляв: — Наш добробут залежить не тільки від того, як ми обробляємо цю землю й чим. З питанням, як обробляти землю тісно зв'язане й питання про форму землеволодіння...

— Поділай за мене там Домку!

— різнуло в аудиторії. Сергія щавила образа. Його голос впав на півтона, коли говорив про форму землеволодіння, — сам думав: яке ще загубіле наше селянство не дивлячись, що минуло вже мільон років з початку життя людини!

Злісно закінчив: — Тільки колектив нас зможе вивести зі злиднів і того озвірення, в якому ми тепер є.

Після цього щось говорив Марчук. Сергій не чув. Він пройшов в аудиторію зосереджений в собі.

— Ви партійний? — хтось спитав заду.

— Я? Ні... і щоб одмахнутися, Сергій вийшов на терасу. Але той йому наспівував, як гедя у спавіку:

— Хібаж камунія може бути? Тут у сімі та рідний син батька обкрадає й робить, як йому приамандюється, а тож всякий народ... Приміром: алодий, ледачий... Та й скажемо ще те — от у мене біла могила справлений деньок як на горді, все рівно, а тут який лежеш забере... Воно в мене споконвіку, батьківське...

— Для пролетаря — весь світ батьківщина — махнув механічно Сергій і трапив так влучно, що гедя як батоном алзалло.

Сергієві було ясно: мистецтво — великий діючий фактор, але який розвиває смак оте грубе рипання, що дають для душі актори з наліпленими носами в „Бувалицині“. І що, врешті, може зробити один в замуденому мові?

Через декілька днів Сергій в сідній Крученецькій школі доводив силами інтелігенції нашої волости слід організувати путний драмгурток, хор, видавати, принаймні, щосанний журнал...

У його аудиторії розтягались іронічною усмішкою губи. Один з присутніх, що держався досі руками за скули, люто блимнув:

— Що ви срунду порете! На чорта здався мені ваш драмгурток як я з голоду пухну. Нам дають не дають, а ви тут з свого фізетронією... Попробуйте двадцять років провчителювати, а потім хіба вам дулю покажуть — що ви товсьте? Я бувший есер, я ді заспіваєте? Я бувший есер, я моливсь на село. Я віддав йому, все своє здоров'я, я зорганізував, ім хори, читальні й кооперативи, а тепер цей скринга шматка хліба для тебе жаліє. Він краще пастухом заплачати, бо йому свиней потрібно випасати, а не вчити дітей...

Очі інших так само лізли рогами на Сергія, так неначе виною цього всього був тільки він.

Сергій оторопів. Враз йому в очі скорботний погляд молодого вчительки, що здавалось промовляв: „шкода мені тебе, голубе... Не ату компанію ти потрапиш“.

Сергій мужньо стрепенувся: — Тоді лизьте живцем у яму, не загніюйте світа.

Вилацясь і навіть грюкнув дверима.

(Продовження буде.)

Кривит. 5. червня 1927.

ТН "КОМІСІО ДІЛ ПРАВОСЛАВНОГО
МИСЛУ В УГОРІАЛІ". ПЕРШИМ ЗАДАВАННЯ ТОГ

комісії є організувати всіх працюючих у нашій ремеслі, промислі й торгівлі в цілях підвищення їх матеріального добробуту та духовного рівня. Комісія приступила до організації працівників міста Львова, не могла би здійснити свого завдання без тісного співробітництва з різними установами, організаціями та діячами Львова. В зв'язку з цим комісія запрошує всіх інтересованих на нараду в справі організації працівників українського ремесла, промислу й торгівлі, яка відбудеться дня 7. червня в год. 7-30 веч. у залі Г-ва „Зоря“, вул. Вірменська 25.

Відслонення пам'ятника О. М. Лучка в Ужгороді. Дня 15. травня в. р. відбулося в Ужгороді відслонення пам'ятника О. М. Лучка, першого грама-ника в історії українського Закарпаття. На святі відслонення пам'ятника були між ін. єпископ Петро, губернатор Бескид, полковник Волошин і ін. По Службі Божій відбулася панакхид над тайними останками пок. Лучка, а потім відбувало відслонення пам'ятника. Промовили професор О. А. Іванчик, після чого перебрав пам'ятник О. Крижанів Карпуб, що в короткій промові підкреслює заслугу директора гімназії А. Андришенка і професорів Іваниця і Бокшя, які багато попрацювали, щоб звідати цю пам'ятник. Потім ученик VIII кл. Чисарик говорив про життя й заслуги Лучка. Свято закінчено відслоненням пам'ятника під проводом директента Приходка. Пополудні відіграло в міському театрі Франковського „Учитель“ культурне т-во учеників середніх шкіл „Братство св. Кирила і Методія“.

Народна вистава в Прішєві. Дня 7. в. р. буде отворена в Прішєві перша руська народна вистава, що має на меті показати на експонатах усе те, що Закарпаття видало в давнину і тепер в ділянці національно-культурного життя. Будуть там отже експонати артистично-промислові, народно-етнографічні, церковно-містечкові, літературно-просвітні, шкільні й природні.

Журнал групи письменників „Західна Україна“. Дістаємо таке повідомлення з Києва: Спілка революційних письменників „Західна Україна“ відговорила до видання ілюстрованого журналу літературно-містечкового і громадсько-політичного життя зах.-українських земель. Перший зшиток журналу має вийти літом цього року. Матеріали до нього приймаються до кінця липня. Бажаючи якмога ширше і краще освітати життя Зах. України та її еміграції в різних країнах, редакція звертається до наших письменників з проханням надіслати свої твори на адресу: УСРР, Київ, пошт. серія 21, Спілка письменників „Західна Україна“.

Підписка платення урядовців. „Кур'єр Червоної“ доміслює, що з дня 1. липня будуть підвищені платні державних урядовців на 8 проц. Підписка на дальших 7 проц. приїде з дня 1-ого вересня.

З хроніки крадіжечей. Яків Ляда у Львові (Шкарбуна 7.) придержав у своїх мешканці Дмитра Савица саме в шкіль, як той збирався вивести в мішко Чидавову гардеробу. — Професорові з-рові Либихови вкрадено у трамваї портфель із 150 зол. і записками. — Купця Бакеротів украдено на Збіжській пл. годинник.

Переїхана автом. На Жовківській вул. шофер ата ч. 8245. переїхав 14-літню Ров. Санданович. Діагнозу відставлено до шпиталю.

Смерть під колесами поїзду. Залізничник шляхом зі станції Підбірки переходив до Борщова. Каз. Ясінський, уповільнювач школи в Каменоброді. Його 400 метрів від Підбірки Ясінський застрілює надїждючий поїзд і хотів вийти зі шляху. Нарешті потягнув Ясінського і він загинув на місці.

Помежа. В Печивостях (Жовківщина) відбулася пожежа в століди господарів Олексія Пиртика. Наслідком сильної вітру огонь скоро поширився на сусідній господарстві. Згоріла століди Пиртика, століди Ковалючка, Мих. Дималського, Федка Назаркевича, Дм. Гремича, хата Герца Шиндлера, хата Бтки Зинкер, сусідня хата Генрика Лят і Мера Штайнга. В столідах згоріло різне господарське знаряддя. Після 8 годни пожежу згасили. Причина пожежі невідомо. Можливо, що огонь повстав заспадом недокуреної папіроски, яку тоск покинув, бо століди Олексія Пиртика є зараз при дорозі.

Втопиків підчас купелі. На Франківській біля Львова в стані підчас купелі втопилися около 20-літній молодіше незнаного назвища. Поліція заварилася огляду сторожу, але вона не могла відшукати потопельника, бо не мала приладу. Уважайте особливо тепер на себе і на дітей підчас купелі!

Світлова мегічина. Дня 3. червня повернувся Ліндберг із Лондону через який Ля Манш і причалив на летуноному парку Ле Бурже біля Парижа. — У Вашингтоні приготувалися горячо до приїзту Ліндберга, як вернеться з Європи. Велика повітряна флотія вийде на стрічу круїзній „Мемфіс“, на якій приїде Ліндберг із Європи. Ця повітряна флотія супроводжати круїз. Як лише Ліндберг вийде на сушу, удекорують його у стилі Вашингтонського пам'ятника хрестом Дістінгвішед Фланг Кроес. Ліндберг його мати будуть на приїзті у Куїджа

в Віному Домі. — Над Москвою лютувала страшна буря в дисканками і громами, підчас якої трісла дві водопровідні турм. Так ціле місто опинилося було без води. Вечером трім ударив у телефоніну централью. Ціле місто 45 хвиля не мало світла. Станули були також трамваї.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редактор!

Прохосмо вичіливо помістити в однім з найближчих чисел „Діла“ наступне висновок: Подана в ч. 117 (11.085) „Діла“ з дня 28. травня 1927 р. в статті під заголовком „На культурному фронті“ відомість, що Дирекція Земельного Банку Гіпотечного згадані директор д-р Лесь Кульчицький відступив Кооперативі Видавничу Книгарня й Випозичальня „Ізмарат“ льокаль в кам'яній банкі при вул. Словацького ч. 14, є неправдива, бо Дирекція Земельного Банку Гіпотечного а з окрема директор д-р Лесь Кульчицький дотичним льокалем не диспонує і тим самим ані вище згаданій Кооперативі „Ізмарат“, ані нікому іншому його не відступили, ані на відступлення не згодилися.

Дякуючи з гори за Вашу ласкавість, остаємо з високим поважанням. — За дирекцію ЗБГ. д-р Л. Кульчицький, М. Гаврилович, директори.

§ 19.

П. Лев Петрушевич простує.

На основі § 19 пресового закону домагаюся поміщення в найближчому числі „Діла“, наступного, відповідаючого вимогам закону спростування артикулу під заг. „Лешо комічного“, поміщеного в ч. 122 (11.090) „Діла“ з дня 1. червня 1927 на стор. 2:

1. Неправдою є, що: „П. Льва Петрушевича відокремив від себе УНДО“, — а натомість правдою є, що я відокремив себе від УНДО, виступаючи з цієї партії і подаючи це до відома письменно Управі Партії;

2. Неправдою є: „що п. Лев Петрушевич напав на Р. Смал-Стоцького всімаки „засадичими“ справами“, — а правдою є, що я ніколи в моїм життю з ніякими справами до п. д-ра Р. Смал-Стоцького не відносився безпосередно, або посередно. — **Лев Петрушевич.**

Від Редакції: Отже п. Лев Петрушевич твердить, що він „відокремив себе“ сам від УНДО. А в комунікаті Центрального Комітету УНДО, оголошеному в „Свободі“ з дня 14. листопада 1926 р. (ч. 44), у третій точці читаємо: „Центральний Комітет завішує в членських правах п. Льва Петрушевича і Грива Микитя за їх шкідливу для партії роботу“. Завищення в членських правах є без сумніву рівнозначне з виключенням з партії, а шокальніше з „відокремленням“. Пізніше „виступлення“ п. Льва Петрушевича з УНДО є, розуміється, тільки „муштардою по обіді“. Таким чином стизація „спростування“ п. Льва Петрушевича відповідає вимогам обмисного § 19, але зате не відповідає дійсності.

Що до другої точки „спростування“ то лишаємо твердження п. Льва Петрушевича осудити читачів (яке хочби на основі аналогії з першою точкою), зрештою як п. Л. Петрушевич так і д-р Роман Смал-Стоцький вітаються одлаковою дозою нашого доміря.

ОПОВІСТКИ.

На курс шиття білля й артистичних робіт ведений СС. Василіанкам у Львові (при вул. Длугоша ч. 17), а конспіраційний міністерством, нові вписи переодотяться через цілий місяць червень шодня в канцелярії Управи (в Інституті СС. Василіанок, вул. Длугоша 17). Біляшій інформації дається устно й письменно. — Вистава робіт учениць курсу з різноманітної вишивки робіт учениць гімназії СС. Василіанок устроюється в будинку Гімалазі (вул. Длугоша, ч. 17 а) і буде отворена в днях 10—15 червня включно в годинах ранішніх від 10—1, а в пополудневих від 4—7. 2296 2—3

Видіа Тов. „Медична Громада“ у Львові визнає цією дорогою всіх товаришів, членів бушної „Медичної Громади“ або кооперативу „Медична Громада“, що би звертали книжки, визначені колись в бібліотечі вище згаданих товаришів до кінця червня 1927 на руки бібліотекарів Товариства кожної середи і суботи в годинах ч. 21. — Видіа аналохитесь в посиданню всіх довжних реверсів і по уплаті речички віддати оголосити в часописних так товаришів, котрі не звернули книжок. — **Видіа.** 2308 1—3

Привітання українська Гім. Р. Ш. в Золочеві з правами державних шкіл вже і на 1928 р. зайдомляє: Іступни іспити до 1. кл. відбудуться дня 27. червня в пополудно о год. 9. перед полуднем. Зголошуватись треба до дня 26. червня в дирекції Гім. Іступни іспити до II, III, IV, V, VI і VII. кл. відбудуться дня 28. і 29. червня. Подати о припущення до іспиту треба якості перед тим. — **Саяд. Амі-левський, управитель.** 2303 1—3

Повідомляється

П. Т. Власників реальності і мешканців м. Львова, що для угоднення вживання газу вводиться ратальний кредит від 3—12 місяців, залежно від умови, на сплату ново замовлених газових інсталяцій — почавши від 1. червня 1927 аж до відклику. При більших інсталяціях кредит може бути розширений. Зголошення приймає і коштовисних інформацій уділяє

Газове міське заведення у Львові

Відділ інсталяційний вул. Газова 28.

Телефон 4—92 і 43.

2292 2—3

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

28 ЗОЛ. коштує срібна папіросниця у Мандля, Коперника 14. 1773 7—7

Годинники прецейні й направляє дешево продає **Юліан Домбровський-Яв Розважальський** Львів, Готель Жоржа, Академічна 2. Біжутерія, також срібло власного виробу. — **Догілані** услія. 2025 17-7

ЗА 80 сот. виконує всілякі золотничі на- правки робітні С. А. Ропши, Львів вул. Сикстуска 16. 2173 8-10

12 ПАК (СКРИНЬ), дуже сильних, залізом кутих, довжина 130 м., ширина 120 м., висота 070 м., оказійно до набутий разом або поодиноким. Зголошення: Адміністрації „Діла“, Львів Ринок 10. 2—3

ПОМЕШКАННЯ для 2—3 учительок, що пригтовляються до іспитів на час ферії під доглядним усліями. Інформації в адміністрації „Діла“. 2304 1-2

ПОТРІБНО для лучької української гімназії вчителів 1) природознавства та географії, 2) української і 3) німецької мови. Необхідно кандидатів мати: 1) горожанство, 2) кваліфікацію та 3) дозвіл міністерства на право навчання. Плата по умові. Адреса: Лучь на Волині, вул. Підсудського 15. 2306 1-3

ШЕНКЛІВНА Пекарська 44, Кваліфікаційний курс, есентуально також ма- турний від 12. липня. Трийдтий рік існування. Около 1.500 апробованих. 2305 1-15

НА ГОРЯЧІ Викладані ковірні а іа Словацький для старших і молоді з англ. полотна білі й кремові, практична річ, по зол. 360 продає: Жіноча спілка промисл. „ТРУД“, Львів, Ринок 39. 2302 1-3

В ТУХОЛІЩІ ad Сколе почта loco знай- дуть літничі поміщення і харч по при- ступних цінах. Прегарна гірська околиця, недалеко мінеральне жерело. Інформації: Софія Турчманович. 2299 1-2

ІНСТРУКТОР рутинований, совісний, з акад. освітою, в середнім віці, кілька літ на одній посаді, дуже енергій- ний, бушній стар. в., шукає посади від липня або вересня. Може удіяти німець- кою, французькою, англійською і гри на скрипках. Зголошення: Уряд парож. Бо- ратин, почта Ярослав. 2300 1-1

ОСОБА інтелігентна прийме дві панночки на час ферії на мешкання в здоровій, прекрасній, гірській околиці. Ласкаві зго- лошення прийме уряд парохіальний Схід- ния, к. Борислава. 2301 1-1

ЧЕСНИЙ, молодий, на вищих студіях, оженився з багатого панночкою, по- сідаючию 2000 доллярів і більше, котра помогла би та підтримала його старання, вже в ході, для осягнення сталого, блис- кучого та незалежного становища. „До- ля“, Адміністрація Діла. 1-1

ЗАСНУЮ і знаменито вишколю сільською, міським хор за скромним винагороджен- ням. „Замилування“ Адм. Діла. 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

В. лікар клінік у Відні

Д-р Наталія

Полотнюк-Пристай

спеціалістка в недугах вуза, носа і гортанки 2309 ординує від 9—11 і 3—5 1-4

Станіславів, вул. Голуцького 25.

Спеціаліст недуг легінів, серця і жовудка

Д-р Фелікс Ган

Львів, Городецька 46.

Пересилання Рентген. 23—25

до ЧЕРЧА

до дуже помічних

Сірко-боровинових купелів

ЗАПРОШУЄ ХВОРИХ
ДИРЕКЦІЯ МІНЕРАЛЬНИХ КУПЕЛІВ
в **ЧЕРЧУ. п. РОГАТИН.**

Шодня для П. Т. Гостей радіоконцерту.

Д-р М. ФАБРИНГ у внутрішніх недугах
орд. від 8-10 і від 1-4
Пересилання Рентген
Ліценція Ліценція — Львів
пл. Смольки ч. 5. (Кіно Маруська)
Тел. 41—59 2060 6-7

Лікарсько-дентистичне Заведення
Д-ра Симона Раппапорта
Якова Насса

Львів, вул. Сикстуська 17/1.

Пльомбування й виникання зубів би- боло. Штучні зуби в кавчуку і золоті на американську систему. Пациєнти з прові- щі полгоджуються в найкоротшому часі. П. Т. урядовцям і студентам значна знижка 2276 Полекші в сплаті. 3—5

Подяка.

З волі Божої і неісплнних совітів Гос- подних зазнали ми тяжкого удару судби: попрашали на віки найстаршого в нашій родині, всіх нас любовно огортаючого дорогого мужа, батька, діда і швагря, ба п. о. Николая Смалюка, пароха в Бруст- рах. У жалю і смутку досвідчили ми бо- гато широго співчуття, прихильності і по- мочи, що для нас опечалених було все- кою розрадою. Дякуємо широко всім, що поспішили вшанувати пам'ять дорогого По- кійника і віддати послідню християнську прислугу. Передовсім Всеч. Духовенстві за численну участь в похоронних: Бор. о. деканові Леваніському за ширі слова і провід в похоронній обряді, о. Аг. Асє- ничеві за участь і сердечку проханням промови над могилою, Всеч. о. ювілатові Ем. Лисницькому, дек. Юл. Герасимови- чеві, Он. Вергунові, Ал. Майковському, Ад. Вергановському, М. Романовському, К. Дрогомирському, К. Бахталовському, К. Ласійчуків, В. Рогожинському і К. Ле- вицькому за участь і за його ширі від- серця пильну проповідь в церкві. Особли- вож дякуємо сердечком Всеч. о. І. Букши- ваному і Як. Жибинові, що потрудилися крім того в похоронній обряді при пере- несенню тіла до церкви і враз з родиною уложили св-го старенького брата, свяще- ника на вічний сон до нової хати — до- мовини, о. Жибинові шд і за ту трогатую при- ступство в часі недуги, та за ту трогатую серце, сердечну прощу на подярку при- виноси тлиних останків з хати. Найвище широко дякуємо Чесному Церковному Бра- тству, Причетові і всім чесним Громадянам Брустру за участь, поміч, за ширі спів- чуття і прихильність, за ширі адхильність і пошану для свого довголітнього пароха, пошану за ті ширі слова, з якими проводили тай до могили на вічний упокой свого ота- духовного; вони були для Покійного на- дхальною залатою! Равнож від серця дя- куємо всім знайомим і приятелям. — Бруст- річ, участь і ширі розраду. — Емілія з Стефанови- 24. травня 1927. — Емілія з Стефанови- Смалюкова, вдова; Роман і Марія Смалю- з дівчатами, Елена і о. Ів. Кейнаш з дів- кою, Наталія Павлусявичева з дітьми, Марія Томичева з дітьми, Євлия і о. Во- лодимир Нергуни зі синами, Емілія і о. Юліан Грашковський з донькою — діти: Юліан Грашковський з донькою, о. І. М. Анну, — о. Б. і о. Стефанович, Юліан Г. Березовський, Ів. і о. Олександр, д-р М. Стефанович, Б. Стефанович, д-р М. Литвинюк — рідня Покійного.

За редакцію відповідає Васил Мудоний.

Вилас Виланович. Спілка „Діло“.

З друкарні Виланович Спілка „Діло“ Львів. Ринок 4-10.